

Leiden, die van de zij van zijn ambtgenoot van Vloten op soortgelijke manier bejegend werd, als mijn collega van Gorkom goedvond tegen mij in practijk te brengen, een man aan wiens helderen blik en bezielende uitdrukking ik meer dan aan eenig ander mijner leeraren dank, prentte mij onder meer ook deze les van uitnemende levenswijsheid voor den auteur in: „Geef nooit anti-kritiek. Hebt ge iets gezegd, dat op den proef bezwijkt, dat het bezwijkte. Was het waar, dan zal het werken, beter nog door eigen kracht dan door uw repetitie!“ Daar heb ik mij aan gehouden en wel bij bevonden. Reeds nu heeft de ontwikkeling der toestanden anti-kritiek geleverd, beter dan ik het kon. Waagde ik het op de omvattende beteekenis, maar innerlijke gebrekkigheid van de uitvoering, aan artikel 23 gegeven, te wijzen, thans reeds zoek ik ten dezen opzichte mijn wederpartijder. Brak ik een lans voor waarheid in het heilighdom door „de leugen in de kerk“ ten toon te stellen, het zondige van dit onware en onzedelijke karakter onzer kerk wordt thans alzijdig erkend. Brandmerkte ik het Nut, als door ontrouw aan eigen statuut banierdraagster van het modernisme geworden, het geschrift van mijn ambtgenoot Hugenholtz drukte nog onlangs op deze zienswijs het zegel, en de storm er door gewekt gaf slechts echo op wat ik in '69 beweerd had. Veroorloofde ik mij in „de werking van artikel 23“ het onhoudbare van ons representatiesysteem te wraken en hen te weerspreken, die van den nieuwen toestand voetstoots wonderen wachtten, bijna copijelijk vond ik nog dit jaar dezelfde gedachte in het vlugschrift van Dr. Cramer e. s. Weerstand ik in „de kerkelijke goederen“ het algemeen College van Toezicht, bewarend, dat zijn spel met het Voorloopig Besluit onverdedigbaar was voor het recht, en kantongerecht, en rechtbank, en hof, en wat meer zegt, het Algemeen College zelf door zijn tweede circulaire, hebben al te gader mijn stelling beaamd. Drong ik in „de Vrijmaking der kerk“ op het samenroepen eener Constituante, zij het ook langs anderen weg hebben thans de heeren